

*Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України
ВГО «Інноваційний університет»
Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації
Харківський обласний туристсько-спортивний союз
Варненський вільний університет (Болгарія)
AGH Науково-технічний університет (Польща)
Varna University of Management (Болгарія)
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Київський національний університет технологій та дизайну
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна
Львівський торговельно-економічний університет
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Луцький національний технічний університет
Криворізький національний університет
Уманський національний університет
Хмельницький національний університет
Полтавський державний аграрний університет
Одеський національний морський університет
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Державний біотехнологічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Український державний хіміко-технологічний університет
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Хмельницький національний університет
Національний транспортний університет
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Миколаївський національний аграрний університет
Університет імені Альфреда Нобеля
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний транспортний університет
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків 2026

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6568>
(дата звернення: 09.04.2026).

5. Паська М. З. *Адаптація ресторанного бізнесу до діяльності в умовах війни*. Індустрія туризму і сфера гостинності: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 2024, с. 10-12. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/36517> (дата звернення: 09.04.2026).

УДК 336.77

Жуков В.В.

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри готельного і ресторанного бізнесу
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ЕФЕКТИВНОСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГОТЕЛЬНО - РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Одним з найголовніших факторів стабільної роботи підприємства є безперервний пошук свіжих організаційних схем і поліпшення тих, що вже діють, а також оновлення технологій, сировини або номенклатури послуг, які забезпечують тривале зростання попиту й прибутку. Інноваційні процеси в готельно-ресторанному господарстві виникають за наявності швидких змін і чіткої стратегічної мети, що передуює розвиткові економічної, управлінської й виробничої сфер.

Запроваджені в підприємствах інновації знижують витрати енергії та сировини, запроваджують автоматизовані й цифрові рішення, підвищують конкурентну позицію й у підсумку прискорюють економічне зростання.

Визначення поняття інноваційних процесів було розроблено на основі терміну «інновація». Під інновацією розуміють появу на ринку цілком нового продукту, який підсилює конкурентну позицію підприємства й дозволяє досягти найвищого економічного ефекту. На етапі запровадження інновації слід опиратися на чотири складові, які разом утворюють управлінський набір для забезпечення довгострокової ефективності:

- креативність – здатність породити свіжу ідею та сформулювати бачення, а також систему інноваційних проєктів;

- стратегія – напрям зусиль на створення й постійне удосконалення інновації впродовж розвитку готельно-ресторанної діяльності;

- реалізація – переведення згенерованої ідеї в практику надання готельно-ресторанних послуг з метою здобути нові ефекти та конкурентні переваги;

- прибутковість – аналіз зміни кінцевих фінансових показників, які виникають після впровадження інновацій.

Розглядаючи економічну ефективність інноваційних процесів готельно-ресторанної галузі виділяється багато ризиків, які формуються на етапах прийняття інноваційних рішень та узгодженні інноваційних проєктів, основними з яких є:

- низький рівень забезпечення фінансовими ресурсами та інвестиційними джерелами;

- недостовірність даних, на основі яких здійснюються дослідження;

- повільні темпи реформування і модернізації;

- високі конкурентні вимоги до нових видів послуг та висока їх вартість;

- потреба узгодженості інновації з існуючими послугами для забезпечення універсальності, безпеки та якості.

Для вирішення поставлених питань потрібно здійснити пошук новітніх підходів для створення ефективної системи управління та регулювання інноваційної діяльності, що могли б пристосовуватись до будь-яких змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі.

Для більш чіткого розуміння сутності ефективності інноваційної діяльності та врахування різнобічності прояву її результатів необхідно розглянути класифікацію ефективності інноваційної діяльності, що у подальшому надасть змогу визначити певні критерії та групи показників для оцінки ефективності інноваційної діяльності. У сучасній економічній літературі науковці пропонують багато різних підходів до класифікації ефективності.

Розглянемо більш детально сутність та зміст цих економічних категорій.

У загальному розумінні, ефект – це результат, досягнутий від будь-якого заходу. Ефект інноваційної діяльності можна визначити як кінцевий результат

у вигляді отримання додаткових переваг у результаті здійснення комплексу наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, необхідних для впровадження та реалізації інноваційного продукту.

В залежності від результатів та витрат на інноваційну діяльність, виділяють наступні види ефектів: економічний; науково-технічний; соціальний; екологічний.

Економічний ефект інноваційної діяльності оцінюється системою вартісних показників і проявляється в підвищенні економічної ефективності роботи підприємства, раціональному використанні ресурсів, збільшенні прибутку від реалізації продукції, покращенні використання виробничих потужностей, впровадженні корисних винаходів [4,5].

Науковці пропонують багато різних критеріїв для визначення економічного ефекту. Серед них враховують витрати на науково-дослідні та

дослідно-конструкторські роботи, інвестиції у виробництво, очікуваний річний прибуток, передбачувану норму прибутку, загальний дохід за час існування інновації, а також абсолютну й відносну ефективність.

Під економічним ефектом розуміють результат, отриманий внаслідок витрат на розвиток господарства, зокрема впровадження інноваційних проектів у виробництво. Цей результат дозволяє збільшувати випуск засобів виробництва, предметів споживання та послуг протягом певного періоду. Для оцінки економічного результату використовують систему вартісних показників і критеріїв. У неї входять: витрати на НДДКР, інвестиції у виробництво та маркетинг, наявність фінансових ресурсів у потрібний час, очікуваний річний розмір прибутку, передбачувана норма прибутку, загальний дохід за весь життєвий цикл інновації, а також показники абсолютної й відносної ефективності.

Під час практичного впровадження науково-технічний результат інноваційної діяльності вимірюють за допомогою таких параметрів:

- зростання науково-технічного рівня виробництва;
  - підвищення організаційної якості праці;
  - кількість зареєстрованих авторських свідоцтв, патентів, ліцензій;
- збільшення частки застосування нових інформаційних технологій;
- зростання обсягу науково-технічних публікацій; підвищення конкурентоспроможності підприємства та його продукції.

Соціальний *ефект* інноваційної діяльності, який сприяє розвитку суспільства та задовольняє його потреби, виявляється у досягненні нової якості життя населення, підвищенні рівня освіти та створенні нових нематеріальних цінностей. Його оцінюють переважно якісними показниками. Хоча визначити соціальний результат складно, окремі його елементи вимірюють вартісно через розрахунки показників рівня життя, способу життя, здоров'я суспільства.

Екологічний *ефект* – це наслідок, який характеризує вплив інноваційної діяльності суб'єктів господарювання на довкілля. Його вимірюють за допомогою системи відносних показників, які відображають зменшення забруднення навколишнього середовища та збільшення обсягів виробництва екологічної продукції.

Система ефектів, яка впливає з упровадження інновацій, дає змогу оцінювати доцільність застосування нових розробок. У ринкових умовах вона має відповідати таким вимогам:

- охоплювати період у три-п'ять років і базуватися на аналізі виробничо-господарських показників;
- подавати результати через абсолютні, відносні й питомі величини;
- відображати всі сторони фінансової діяльності підприємства.

Економічна ефективність трактується як відношення корисного результату до витрат виробничих факторів. Відповідно, ефективність інноваційної діяльності визначається здатністю створювати інновації, які

підвищують обсяги виробництва товарів і послуг та забезпечують комфортне життя людей.

Для оцінки економічної ефективності інновацій у вітчизняній практиці готельно-ресторанного підприємства використовується система показників [1-5], що відображає співвідношення витрат і вигід від реалізації інновацій. Враховуючи те, що методологічні підходи до оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності базуються на методиках оцінки економічної ефективності інноваційних проектів, показниками оцінки ефективності інноваційної діяльності, є: чистий дисконтований дохід; індекс дохідності; період окупності інвестицій при реалізації проектів; внутрішня норма дохідності.

Враховуючи те, що розрахунок ефективності інноваційної діяльності базується на тих же показниках що й попередня оцінка інноваційних проектів, та те, що загальним принципом оцінки ефективності є зіставлення результатів і витрат за певний період часу, до вказаних показників слід додавати й показник інтегрального ефекту, який являє собою величину різниці результатів і витратна інновації за розрахунковий період, приведених до одного – звичайно початкового року, тобто з урахуванням дисконтування результатів і витрат [1,4-5].

УДК 338.48:004

Кізіун А.Г.

канд. геогр. наук, доцент,

доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Савченко К.В.,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського рівня)

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасних умовах цифрові технології суттєво впливають на розвиток туристичної індустрії. Вони змінюють не лише способи організації подорожей, а й сам підхід до надання туристичних послуг, просування продукту та взаємодії з клієнтами. Туризм поступово переходить від традиційної моделі до цифрового формату, де значна частина процесів відбувається онлайн.

Сьогодні турист дедалі частіше самостійно планує поїздку, використовуючи різні цифрові сервіси. Перед бронюванням людина зазвичай читає відгуки, порівнює ціни на сайтах, дивиться відеоогляди, користується картами та мобільними застосунками. Саме тому такі платформи, як Booking, Airbnb чи TripAdvisor, стали важливими елементами сучасного туристичного ринку. Антонюк К. Г. зазначає, що цифровізація туризму дає можливість зробити діяльність туристичних підприємств більш ефективною, спростити